

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук

Орловської Ірини Григорівни на дисертацію

Кандиби Сергія Володимировича

«Адміністративно-правовий захист осіб з інвалідністю в Україні», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

1. Актуальність теми дисертації

Провідним напрямом розвитку України є подальша інтеграція у правовий простір ЄС. Це забезпечить громадянам України можливість жити, працювати та відпочивати на основі високих гуманітарних цінностей та стандартів. Сучасне європейське суспільство можна охарактеризувати як гуманістичне, яке у вітчизняній теорії права має назву «людиноцентристське». Такий напрямок розвитку вимагає від України повноцінного утвердження європейських засад та дієвих інструментів забезпечення чеснот усіх громадян, в тому числі, й осіб з інвалідністю. Згідно з таким підходом публічна влада має якнайповніше задовольняти права, свободи та законні інтереси осіб з інвалідністю надаючи їм якісні адміністративні послуги, пільги і навіть певні привілеї. Остання теза не протирічить нормам статті 24 Конституції України, а навпаки повністю знаходиться в її парадигмі, що кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, в якому забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості. Саме для розвитку цих конституційних норм законами створюються належні умови для життя, праці та відпочинку осіб з інвалідністю.

Проте, ми маємо підкреслити, що у сфері правореалізації та підзаконної правотворчості у вітчизняному суспільстві існують певні проблеми і невідповідності. Питома вага працюючих осіб з інвалідністю в Україні складає трохи більше ніж 20 %, а в більшості країн ЄС – понад 40 %. Соціальне та медичне забезпечення осіб з інвалідністю в Україні перебуває на неналежному рівні. Причинами такого стану є низка чинників, одними із найвагомішими із них є неналежне адміністрування цього процесу, як на стадії розпорядчої та й

виконавчої діяльності загальних і спеціальних суб'єктів публічної адміністрації.

Такі положення наводять на початку дисертаційної роботи Кандиба С.В. актуалізуючи тематику дослідження.

Слід зазначити, що здобувач Кандиба С.В. не єдиний, хто цікавився цією проблематикою чи ключовими її аспектами, або дещо суміжними положеннями, але змінюються суспільно-політичні умови нашого життя та все ж проблематика адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю в Україні заслуговує окремого наукового дослідження.

Отже, дисертаційне дослідження на тему «Адміністративно-правовий захист осіб з інвалідністю в Україні» є абсолютно актуальним, своєчасним та комплексним монографічним дослідженням, що розв'язує нові та сучасні проблеми адміністративного права та позитивно впливає на науку в цілому.

2. Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

У дисертації використовувалася система методів наукового пізнання. Досягнення поставленої мети було здійснено за допомогою загальнонаукових і спеціальних методів наукового дослідження. Усі методи використано у взаємному зв'язку та органічно поєднано один з одним.

Діалектичний метод використано при дослідженні розвитку теорії адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю в Україні, що дало змогу сформулювати рекомендації щодо правового забезпечення соціального та адміністративно-правового забезпечення осіб з інвалідністю (підрозділ 1.1, розділ 2). Також цей метод дав можливість уточнити перелік інтересів осіб з інвалідністю в Україні, і тим самим сформулювати новий підхід до захисту прав, свобод і законних інтересів таких осіб на законодавчому рівні (підрозділ 1.2). За допомогою методу порівняльного аналізу було проаналізовано понятійний апарат, ознаки, сутність та особливості адміністративно-правового регулювання у сфері забезпечення прав осіб з інвалідністю, здійснено класифікацію

нормативно-правових актів у досліджуваній сфері (розділи 1–2). Логіко-семантичний та методи аналізу й синтезу було використано в усіх підрозділах дисертації, оскільки вони дали можливість проаналізувати думки вчених та узагальнити їх у висновках (розділи 1–3); формально-догматичний метод допоміг проаналізувати законодавство в парадигмальній гносео-методологічній площині (розділи 1–3). Метод дедукції дозволив проаналізувати класичну теорію правового регулювання шляхом переходу від загальних до окремих понять у сфері специфічного змісту та механізму адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю в Україні (підрозділи 1.3, 2.2, 2.3). Метод індукції було застосовано в процесі дослідження кожного окремого суб'єкта публічної адміністрації, що забезпечує адміністративно-правовий захист осіб з інвалідністю (підрозділ 2.1). Порівняльно-правовий метод дозволив проаналізувати міжнародний досвід адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю в окремих країнах (підрозділ 3.1), за результатами аналізу якого було розроблено пропозиції та рекомендації щодо змін та доповнень до вітчизняних нормативно-правових актів, (підрозділ 3.2, додаток Е до дисертації). Соціологічний метод дав можливість розробити та провести соціологічне опитування (додаток Б до дисертації).

Висновки та пропозиції було сформульовано дисертантом на підставі наукових праць національних і зарубіжних науковців у галузі теорії держави і права, адміністративного і фінансового права, філософії права, конституційного права, порівняльного правознавства.

Підсумки розробки проблеми в цілому, окремі її аспекти, одержані узагальнення й висновки оприлюднені дисертантом під час роботи трьох науково-практичних конференцій: «Деякі аспекти адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю в Україні». Актуальні проблеми реформування системи законодавства України: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 27-28 січня 2017 року. – Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2017. С. 78-82; «Правові аспекти адміністративно-правового механізму захисту прав осіб з інвалідністю в Україні». Актуальні питання правової теорії та юридичної практики: Матеріали

міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 12-13 серпня 2016 р.) – Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2016. С. 77–80; «Деякі особливості нормативного регулювання адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю в Україні». Юридична наука: виклики і сьогодення: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 8–9 червня 2018 р.). – Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2018. С. 79–82..

Таким чином, аналіз змісту роботи Кандиби С.В. «Адміністративно-правовий захист осіб з інвалідністю в Україні» свідчить про самостійну, завершену, аргументовану, комплексну роботу і дозволяє констатувати високий науково-теоретичний та прикладний рівень дослідження. Вдала структурна побудова дисертації свідчить про науково вивіреним та аргументований підхід до вирішення визначених завдань і досягнення мети дослідження.

3. Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є комплексним дослідженням адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю в Україні. У результаті здійсненого аналізу вироблено відповідну теорію, сформульовано низку наукових положень і висновків, запропонованих особисто здобувачем.

У дисертаційній роботі Кандиби С.В. отримали подальшого розвитку наукові підходи до формування механізму адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю в Україні як єдиної комплексної системи окремих правових елементів, які діють з метою здійснення захисту, прав, свобод та законних інтересів осіб з інвалідністю або їх відновлення у випадку порушення на основі міжнародних та чинних стандартів правового регулювання інтересів осіб з інвалідністю.

Також у роботі Кандиби С.В. отримали подальшого розвитку наукові положення щодо ефективного міжнародного досвіду адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю, у результаті чого було зроблено

висновок, що за сукупністю проаналізованих чинників найкращими країнами для проживання осіб з інвалідністю є Словенія та Ісландія, тому запропоновано наблизитися до цих країн шляхом застосування комплексу заходів, зокрема посилення адміністративної відповідальності за порушення прав осіб з інвалідністю, насамперед щодо їх працевлаштування.

Отже, дисертація Кандиби С. В. на тему: «Адміністративно-правовий захист осіб з інвалідністю в Україні» подана на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук є абсолютно новим монографічним дослідженням, яке містить ґрунтовні наукові результати, що вирішують конкретні завдання в площині вітчизняної науки.

4. Наукова і практична цінність дисертації

Аналіз змісту роботи свідчить про самостійне, завершене, аргументоване, комплексне дослідження і дозволяє констатувати його високий науково-теоретичний та прикладний рівень. Вдала структурна побудова дисертації доводить науково вивірених та аргументований підхід до вирішення визначених завдань і досягнення мети дослідження. Висунуті й обґрунтовані дисертантом положення та рекомендації мають значну наукову цінність, оскільки в дисертації пропонуються нові шляхи вирішення важливого загальнодержавного завдання, удосконалення адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю в Україні, які реалізуються у сфері дії права та за допомогою права.

Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає вимогам МОН України.

У висновках дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове розв'язання наукового завдання щодо адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю в Україні, сформульовані обґрунтовані висновки та пропозиції з його удосконалення та приведення у відповідність до міжнародних стандартів.

Отже, дисертаційна робота «Адміністративно-правовий захист осіб з інвалідністю в Україні» завершується розгорнутими, науково та практично

цінними висновками, які випливають зі змісту роботи. Дисертаційне дослідження виконано Кандибою С.В. самостійно, з використанням останніх досягнень науки адміністративного права.

5. Практичне значення одержаних результатів

Визначення особливостей адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю в Україні має важливе теоретичне та практичне значення. Окремі положення роботи використано у:

– *науково-дослідній сфері* – для подальшого теоретичного розроблення питань адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю в Україні (акт упровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– *правотворчості* – щодо вдосконалення чинного законодавства з питань адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю в Україні (додаток В до дисертації);

– *правозастосовній діяльності* – щодо покращення практичної діяльності у сфері адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю в Україні (акт упровадження акт упровадження Громадської організації інвалідів «ВЄЛЕС»);

– *навчальному процесі* – під час розроблення та викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми адміністративного права», у підготовці відповідних навчальних посібників, конспектів лекцій (акт упровадження Науково-дослідного інституту публічного).

6. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Дисертаційне дослідження містить певні неузгодженості, на які слід зосередитись, зокрема:

1) У підрозділі 1.2 здійснюючи дослідження нормативно-правового регулювання, дисертант, на мою думку, не в повній мірі розкрив феномен суспільних відносин та принципів нормативно-правового захисту осіб з

інвалідністю, які належать до фундаментальних категорій науки адміністративного права.

2) У підрозділі 2.3 «Адміністративно-правовий механізм захисту прав осіб з інвалідністю в Україні» розкрито інструменти публічного адміністрування в аналізованій сфері значний обсяг теоретичного матеріалу присвячений спеціальним адміністративним актам в аналізованій сфері. Автор розглядає і значну кількість спеціальних адміністративних актів по даному питанню. Не говориться про те, що цей матеріал взагалі не потрібний, просто його можна було б подати більш лаконічно.

3) Здобувач зазначає, що у сфері правореалізації та підзаконної правотворчості у вітчизняному суспільстві існують певні проблеми і невідповідності щодо праці осіб з інвалідністю. Проте не конкретизує механізм вирішення вказаної проблеми. Тому, слід це уточнити.

4) Цікавим є вивчення дисертантом у підрозділі 3.1 зарубіжного досвіду адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю у США, КНР, Швеції, Італії, Великобританії та інших країнах. Здійснивши цікаве дослідження, дисертант чомусь не пропонує, який саме досвід необхідно було б запозичити нашій країні щодо забезпечення адміністративних прав осіб з інвалідністю.

5) У підрозділі 3.2 «Удосконалення напрямків і законодавства у сфері адміністративно-правового захисту прав осіб з інвалідністю» слід було запропонувати конкретні санкції, щодо відповідальності посадових за порушення трудових прав осіб з інвалідністю.

Проте, вищевказані зауваження вказують про широке та комплексне монографічне дослідження, яке розв'язує значне коло питань сучасної юриспруденції.

7. Висновки

Дисертаційне дослідження Кандиди Сергія Володимировича на тему «Адміністративно-правовий захист осіб з інвалідністю в Україні» за своєю актуальністю, новизною та обґрунтованістю одержаних результатів відповідає

вимогам Порядку присудження наукових ступенів, що затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог МОН України.

Дисертаційна робота виконана вперше і поглиблює існуючі знання юридичної науки, а саме є суттєвим внеском до теорії адміністративного права і процесу. Дисертація є завершеною, самостійно підготовленою, кваліфікаційною, науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що вирішують важливе наукове завдання.

Підсумовуючи викладене, варто відзначити, що дисертаційне дослідження на тему «Адміністративно-правий захист осіб з інвалідністю в Україні» є самостійним, завершеним, комплексним монографічним дослідженням та має високий науково-теоретичний та прикладний рівень, а його автор – Кандиба Сергій Володимирович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент –

**Завідувач відділу правової експертизи
департаменту правового захисту
Федерації профспілок України,
кандидат юридичних наук, доцент**

І. Г. Орловська

Лірише І. Г. Орловської засвідчую.
Завідувач відділу кадрів
Управління економіки, бухгалтерського
обліку та кадрової роботи департаменту РПУ
М. М. Бєлове

